

Latvijas Dizaina padome

2025.gada 5.martā plkst.15.00, attālināti *MS Teams* un klātienē Kultūras ministrijas Lielajā zālē

Protokols Nr. 2/2025

Piedalījās: Karine Kalniņa, Ingūna Elere, Dita Danosa, Armīns Skudra, Dzintra Purviņa, Ina Ločmele, Lilita Sparāne (attālināti), Ilze Grava (Latvijas Patentu valde), Kristaps Raščevskis (RTU), Elma Eižēnija Pētersone (Valsts kanceleja), Artūrs Bukšs (LIAA), Barbara Ābele.

Vadīja: Karine Kalniņa

Dienaskārtība:

1. Dizaina padomes prioritātes 2024. – 2025.gadam.
2. Kritēriji dizaina nozares pārstāvju virzīšanai valsts apbalvojumiem.
3. Jaunumi.
4. Latvijas spēļu izstrādāju asociācijas pārstāvju prezentācija.

• **Dizaina padomes prioritātes 2024. – 2025.gadam**

K.Kalniņa: atgādina par Dizaina padomes prioritātēm – dizaina pētījums, dizaina iepirkumi un dizaina produktu izstādes (atbalstītas no LIAA eksporta un Valsts tēla programmas).

Dz.Purviņa: stāsta, ka ir notikušas vairākas dizaina ietekmes pētnieku/ LKA darba grupu tikšanās ar Ievu Zemīti un B.Tjarvi (no DP piedalās – B.Ābele, D.Danosa, I.Grava, D.Purviņa), prognozē, ka gada beigās būs jau kāds ieskaits pētījumā, ko varēs noprezentēt Dizaina padomei.

D.Danosa: stāsta, ka dizaina iepirkumi ir arī Latvijas Dizaina centra viena no šī gada prioritātēm. Dizaina iepirkuma jautājuma izskatīšanai ir pieaicināts jurists komandā, un gada laikā plānots izveidot labas prakses vadlīnijas (publiskajiem iepirkumiem – dizaina jomā).

K.Kalniņa: uzsver, ka būtu svarīga mijiedarbība ar Iepirkumu uzraudzības biroju. Ja trūkst priekšstata par iepirkumu darba uzdevuma definēšanu un nolikuma sagatavošanu, informāciju meklē Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē.

D.Danosa: piebilst, ka Latvijas Reklāmas asociācijai ir rekomendācijas publisko iepirkumu sagatavošanai reklāmas un komunikācijas jomā. Līdz šim vienmēr ieteica šīs rekomendācijas. Pieredze rāda, ka dizaina iepirkumi ir komplicēti, un LDC ir ieplānotas sarunas ar Iepirkumu uzraudzības biroju.

I.Elere: komentē, ka būtu svarīgi noteikt mērķus, piemēram, līdz š.g. novembrim publicēt vadlīnijas Iepirkumu uzraudzības biroja mājaslapā un izglītojoši semināri piecās pašvaldībās. Pretējā gadījumā rodas sajūta, ka sarunas atkārtojas, bet, jautājums, vai ir arī resursi ko šim veltīt. Svarīgi domāt par vadlīniju izplatīšanu, kur tās būs pieejamas.

Dz.Purviņa: stāsta, ka Kultūras ministrijas izsludinātajā konkursā par deleģējuma funkciju dizaina jomā viens no konkrētiem uzdevumiem ir vadlīniju izstrādāšana dizaina jomā publiskajiem iepirkumiem. Ierēdņu un juristu izglītošanai aicina izmantot arī Valsts administrācijas skolas resursus.

K.Kalniņa: aicina arī turpmāk Patenta valdi iesaistīties dizaina iepirkuma vadlīniju izplatīšanā.

Savukārt attiecībā par Dizaina padomes trešo prioritāti – dizaina izstādēm, Karine norāda, ka šis jautājums nav risināts. Šobrīd Dizaina eksporta alianse ir uzņēmusies tā virzību. Atgādina, ka pagājušajā gada jūnijā KM bija saruna ar EM un LIAA un priekšlikums satikties ar KM reizi ceturksnī un apmainīties ar būtiskākajiem jaunumiem, un, iespējams, laikus iekļaut dizaina komponenti LIAA projektos.

A.Bukšs: stāsta, ka Expo 2025 Osakā programma top kopā ar nozari. Sola, ka drīzumā LIAA būs radošo industrijas pārstāvis, kuram būs pro-aktīvi jādarbojas un jāpārstāv nozare, šī persona būs arī Dizaina padomes sēdēs. Ir bijusi tikšanās ar Latvijas Spēļu izstrādātāju asociāciju un tiek kopīgi saprasts, vai ir pieprasījums no uzņēmējiem un ir vērts organizēt tirdzniecības misiju konkrēti šai nozarei.

- **Kritēriji dizaina nozares pārstāvju virzīšanai valsts apbalvojumiem**

D.Danosa, I.Elere: rosina apkopot Kultūras ministrijas atzinības rakstu un pateicības rakstu saņēmēju sarakstu un lepoties ar savas nozares sasniegumiem. Aicina rūpēties par nozares sasniegumu redzamību. Un rosina veidot kādu struktūru, lai var laikus padomē izdiskutēt kandidātu izvirzīšanu.

Dz.Purviņa: skaidro, ka Kultūras ministrijas apbalvojumi ir Izcilības balva kultūrā; KM Atzinības raksts, Īpašais atzinības raksts un Pateicības raksts. Ir iespēja virzīt kandidātus arī Ministru kabineta balvai un MK Atzinības rakstam, ko pasniedz divas reizes gadā. Vēl no KM nozaru padomēm tiek virzīti kandidāti VKKF mūža stipendijām.

I.Elere: jautā, kam ir tiesības izvirzīt kandidātus valsts augstākajiem apbalvojumiem (ministrijas vai nozares organizāciju kompetence) ?

Dz.Purviņa: sola noskaidrot. Informācijai / Valsts apbalvojumu likums

<https://likumi.lv/ta/id/85981-valsts-apbalvojumu-likums#p-25047>

53.pants. (1) *Jebkura persona ir tiesīga ieteikt apbalvošanai ar valsts apbalvojumu citu personu, vērsoties ar ierosinājumu Ordeņu kapitulā.*

Uzdevums RI nodaļai– izveidot Google dokumentu/ tabulu, kur laicīgi rakstīt personības dizainā, kuras būtu virzāmas dažādiem apbalvojumiem. Padomei – līdz nākamajai padomes sēdei 14.maijā (sniegt priekšlikumus, ierakstīt tabulā).

- **Jaunumi**

D.Danosa: informē, ka šā gada 15.maijā Briselē notiks BEDA forums ar Eiropas Komisijas pārstāvju dalību <https://beda.org/event/20250515-beda-design-forum-2025-design-for-sustainable-growth-prosperity/>

Informē, ka šā gada 5.jūnijā notiks Latvijas Dizaina gada balvas apbalvošanas ceremonija.

I.Elere: dalās H2E pieredzē par personas ar invaliditāti oficiālu noformēšanu darbā H2E birojā. Process ir sarežģīts un kopumā aizņēma veselu gadu, taču šobrīd H2E strādā dizainers ar redzes invaliditāti. Stāsta, ka kontekstā ar gaidāmajām pašvaldību vēlēšanām, sadarbībā ar LMA Dizaina nodaļas studentiem turpinās projekti par demokrātijas veicināšanu ģimenē, iesaistot arī bērnu auditoriju vēlēšanu procesā (bērni arī dodas līdzī vecākiem uz vēlēšanu iecirkņiem, kur īpaši dizainētās vietās viņiem ir iespēja nobalsot var savām izvēlēm pilsētvidē).

L.Sparāne: stāsta, ka Dobeles pašvaldībā ir vides dizainera amats. Aicina šādu pozīciju popularizēt, kā labo praksi Latvijas pašvaldībās. Aicina *Fold* uzrakstīt par labajām pieredzēm pašvaldībās, kur dizaineris ir iekļauts kā amats.

Aicinājums Valsts kanceļejai virzīt priekšlikumu, lai profesiju klasifikatorā valsts pārvaldē ieviestu jaunu amatu – dizainers nevis tikai vecākais eksperts, eksperts, konsultants.

- **Latvijas spēļu izstrādāju asociācijas pārstāvju prezentācija.**

M.Āboliņa, J.Rutkis: iepazīstina ar Latvijas Spēļu izstrādāju asociāciju, tās plāniem un iecerēm iespējamajām sadarbībām.

D.Danosa: jautā, pie kura NACE koda parasti spēļu izstrādātāju uzņēmumi reģistrējas.

J.Rutkis: Lielākoties tie ir divi kodi: *Programmatūras izstrāde jeb datorprogrammēšana* NACE 62.10 un *Datorspēļu publicēšana jeb cita izdevējdarbība*, izņemot programmatūras tiražēšanu NACE 58.19

B.Ābele: aicina kontaktēties ar Latvijas mākslas un dizaina skolām, prezentēt savu nozari un izstāstīt par nozares mākslinieku piesaisti. Vidējās profesionālās izglītības mākslas un dizaina skolu programmās un arī profesionālās ievirzes mākslas skolās varētu veidot programmas vai to specializācijas. Piemēram, MIKC Jaņa Rozentāla mākslas skolā jau darbojas atsevišķas programmas.

B.Ābele jautā, vai tiek analizēts arī spēles satura kvalitatīvais pienesums. Aicina spēļu izstrādātājus domāt par bērniem un jauniešiem domātu izglītojošu un attīstošu spēļu sasaisti ar nepieciešamo mācību saturu dažādos vecumposmos, kā arī uzsver latviešu valodas lietojuma svarīgumu spēļu industrijā, kur lielākoties dominē angļu valoda.

M.Ābele, J.Rutkis: stāsta piemērus, ka ir arī spēles, kas ir veltītas Ukrainas – Krievijas kara traģēdijas tēmai. Ikgadējā balva nozarē tiek pasniegta ne tikai par mākslinieciskajiem un tehnoloģiskajiem sasniegumiem, bet svarīgs vērtēšanas kritērijs ir arī spēles saturs.

D.Danosa: min piemēru par Latvijas Dizaina Gada balvu, kuru ir saņēmusi spēle “Golden Idol”. Šajā kategorijā tika vērtēta pieejama, iekļaujoša vide un arī spēles būtība. Tika atzīts, ka minētā spēle trenē analītisko domāšanu – vērošanu un dedukcijas spējas.

Sēde tiek slēgta: plkst.17.00

Protokolēja: Ina Ločmele

Sanāksmes vadītāja: Karine Kalniņa